

Kültür Toplumu Strateji Eylem Planı hazırlanmalı ve alt eylemleri belirlenmeli

Sayısallaştırma Üst Kurulu kurulmasının yanı sıra TSE ile işbirliği yapılarak “Sayısallaştırma Standardı ve Yönergesi”nin hazırlanması önerilirken kamu kaynaklarıyla sayısallaştırılan ve telif hakkı gerektirmeyen bilimsel bilgi dışındaki eserlerin ücretsiz olarak hizmete sunulması istendi.

TBD “Sayısal Gündem 2020” hedefi kapsamında oluşturduğu 7 ana öncelikli grupta oluşturulan 40 uzmanlık grubundan biri olan “Toplum için BT kazanımları” kapsamında “Kültür ve Sanatta Bilişim Uzmanlık Grubu” da çalışmalarını gerçekleştirdiği çalıştayda değerlendirdi. Kültür ve Sanatta Bilişim Uzmanlık Grubu’nun gündeminde 4 eylem (79, 80, 81, 82) bulundu. Bu eylemler; Görev 79: Ulusal sayısal kütüphanelerin geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir finans yapısı kurulması; Görev 80: Kültür ve Sanatta yenilikçi endüstrilerin desteklenerek geliştirilmesine BT desteği sağlanması; Görev 81: Dijital sinemaya geçişin desteklenmesi ile Görev 82: Kültürel çeşitlilik kapsamında Görsel ve İşitsel Medya Yönergesinin uygulanması olarak sıralanıyor.

Eylemlerin BT ile desteklenmesi sonucunda; kültür mirasın, kütüphane materyallerinin, müze objelerinin, arşiv malzemelerinin, kültür ve sanat eserleri ile görsel işitsel nesnelerin sayısallaştırılması, orijinalinin korunması, gelecek kuşaklara aktarılması ve hizmete sunulması, farkındalık yaratılması, konusunda uzman insan sayısının çoğaltılması, ulusal erişim platformu oluşturulması ve Europeana’ya entegrasyonun sağlanmasının yanı sıra Türk kültür ve sanatının tanıtılması, kültür turizminin desteklenmesi ile birlikte ülke ekonomisine katkı sağlanması hedefleniyor.

“Türkiye’deki kültür ve sanat eserlerinin sayısallaştırılması, toplulaştırılması ve erişilebilirliğinin sağlanması” çalıştay “Kültür ve Sanatta Bilişim Uzmanlık Grubu” yöneticisi Erdal Naneci’nin Sayısal Gündem 2020 girişimi ve eylemler konusunda yaptığı açılış konuşması ile başladı. Yurtdışından davetli konuşmacı Lizzy Komen (Hollanda Görsel İşitsel Enstitüsü, Europeana Proje Müdürü), Avrupa’nın kültür mirasının sayısallaştırılması ve yeniden kullanımı konusunda bilgi verdi. Çalıştaya, davetli konuşmacı olarak; SALT Araştırma’dan Lorans Tanatar Baruh, ANKAREF’den Erhan Binici, MİKROBETA’dan Köksal Akın, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nden Nurdan Atalan Çayırözmez, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü’nden Hakan Koray Özlük, TRT’den Fikriye Berker, Telif Hakları Genel Müdürlüğü’nden Bilge Kılıç, Sinema Genel Müdürlüğü’nden Selçuk Yavuzkanat, Design Art’dan Ayşe Ören, RTÜK’den Doç. Dr. Hamit Ersoy, MÜ-YAP’dan Aslı Devrim Uğurlu Yılmaz, İBB Kütüphanesin’den Selçuk Aydın katıldı. Çalıştaya ayrıca; Kültür ve Sanatta Bilişim Uzmanlık Grubu üyeleri ile STK, kamu, üniversite ve sektör firmalarından katılanlar katkı verdi.

Çalıştayın 2015 hedefleri

Yaklaşık bir yıldır grup üyelerinin yapmış olduğu çalışmalar ve çalıştaydan alınan geri dönüşler sonucunda öncelikli olarak 2015 yılında gerçekleştirilmesi amacı ile 5 hedef belirlendi. Bunlar şöyle sıralanıyor:

-Sayısallaştırma Üst Kurulu kurulmalı (Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık veya Kültür ve Turizm Bakanlığı sorumluluğunda kurulması düşünülen bu kurulda ilgili tüm kurum/kuruluşların uzmanları yer almalı). TSE ile işbirliği yapılarak "Sayısallaştırma Standardı ve Yönergesi"nin hazırlanmalı. Her kurum farklı yaklaşımlar ile sayısallaştırma yapıp ortak bir yaklaşım sergileyemiyor.

Bunun sonucunda mükerrer kayıtlar oluşarak kaynaklar etkin ve verimli kullanılamıyor. Kültür ve sanat eserlerinin sayısallaştırılması ve hizmete sunulması ile ilgili kriterler kurul sorumluluğunda olmalı. Ülkemizde kütüphane materyali, müze objeleri, arşiv malzemeleri ve görsel işitsel eserlerin sayısallaştırılmasına yönelik tüm kültürel bellek kurumlarını kapsayıcı standartların geliştirilmesine ihtiyaç var.

-Kamu kaynakları ile sayısallaştırılan ve telif hakkı gerektirmeyen bilimsel bilgi dışındaki eserler (gazete, dergi, kitap, resim, fotoğraf, görsel işitsel malzeme), ücretsiz olarak hizmete sunulmalı (öncelikli olarak öksüz eserlerin sayısallaştırılması ve paylaşılmasına özen gösterilmeli).

Akademisyen ve vatandaşların geçmişten günümüze ulaşan kültür mirasımıza erişiminin kolaylaştırılması, AB'nin finanse ettiği projelerde Avrupa'nın kültür mirasının Europeana'da bir araya getirilmesi ve herkesin erişimine açılması hedefleniyor. Birçok dünya ülkesinde bu tür eserlere ücretsiz erişim sağlanıyor.

-Osmanlıca OCR ile ilgili çalışma yapılmalı (Kelime işlemci ortamına aktararak tarama yapma olanağı). Osmanlı'dan günümüze kadar gelen binlerce eser bulunuyor (Türkiye, Avrupa, Balkanlar, Ortadoğu, Afrika vb.). Sayısal imajlarda yer alan Osmanlıca karakterler otomatik olarak tanımlanmalı, düzenlenebilmeli ve yazılı metin haline çevrilmeli. Osmanlıca karakterlerin otomatik olarak tanımlanması ve düzenlenebilir yazılı metin haline çevrilmesi, araştırmacılar için devrim niteliğindedir.

-Kültür Toplumu Strateji Eylem Planı hazırlanmalı ve alt eylemleri belirlenmeli. Finansal kaynak planlaması yapılmalı, sayısallaştırma süreçlerinin sektörel olarak maliyet analizleri standartlara göre belirlenmeli ve bu maliyet analizlerine istinaden finansal kaynak oluşturma modelleri oluşturulmalı. Maliye Bakanlığı, RTÜK, TAPDK, DÖSİM ve benzeri kurumlar ile ortak platformda çalışmalar yapılmalı. -Kültür ve sanat alanında gerçekleştirilecek sayısallaştırma ve yazılım ihalelerinde bilişim altyapısı ile ilgili hazırlıkların başlatılması gerekiyor. Bu alanda kurum ve kuruluşlarda

aranacak yetkinlik kriterleri belirlenmeli, Sayısal Gündem kapsamında ele alınan 4 eylem ile ilgili mevzuatlar, AB'ye uygun olarak düzenlenmeli.

10. Kalkınma Planında 396, 397, 409. maddelerde söz edilen kamu kurumlarının BİT alımlarında etkinliğini artırmak üzere ilgili ihale mevzuatının gözden geçirilmesi konusunda çalışmalar yürütülmeli.

Kültürel varlıkların sayısal verilerinin saklanabilmesi, sunulabilmesi, yedeklenebilmesi ve veri güvenliğinin sağlanabilmesi amacı ile e-devlet altyapısından yararlanılması konusunda gerekli girişimler başlatılmalı.

Bilgi toplumu stratejilerinde "Akıllı kentler"

TBD "Sayısal Gündem 2020" hedefi kapsamında oluşturduğu 7 ana öncelikli gruptan biri olan "Toplum için BT kazanımları" kapsamında ayrıca "Akıllı kentler" konusu da ele alındı. Akıllı Kentler Çalıştayı'nın moderatörlüğünü Dr. Aydın Kolat, yöneticiliğini de Cemal Tura ve Nejat Çerçi yaptı.

Çalıştayda konuşulan konular ve tespitler arasında öncelikle yerel yönetimlerin akıllı kentlere dönüşümünde finans konusunda destek olabilmesi açısından AB Fonları veya Kalkınma Ajanslarının destekleme fonları hakkında bilgilendirilmelerinin yapılması yer aldı.

Çalışma grubunun konularına dahil olan AB eylemleri izlenecek ve konu ile ilgili doküman, video ve benzeri araçlar, COPUB platformunda grup sayfasında yayınlanacak. Bilgi toplumu stratejilerinde Akıllı Kentler indexinin olabilirliği araştırılacak.

2015 programı ile ilgili, Ocak 2015 ayı içerisinde Ankara Büyükşehir ile birlikte ilgili bakanlıkları da kapsayacak şekilde bir sempozyum, panel veya çalıştay düzenlenecek.

